

Реферат на тему: "В своїй хаті своя правда і сила, і воля! (Тарас Шевченко)"

Тарас Шевченко

В СВОЇЙ ХАТІ СВОЯ ПРАВДА І СИЛА, І ВОЛЯ!

Від часу коли почав валитися комуністичний режим і коли остаточно розвалилась тюрма народі, а сковані нею нації, що входили в неї, як фальшиво їх називали, союзні республіки, ми сьогодні дванадцятий раз маємо змогу вільними устами припасти до Шевченкових джерел. За минулі роки на Шевченківських урочистостях творчість Тараса Шевченка ми розглядали в різних аспектах, бо поет він багатогранний і рамки рядового поета він не вписується.

Сьогодні в 140 річницю, коли серце Тараса лягло на спочинок історичні реалії, інші деякі події в Україні, в якій кайдани ми не порвали, а вони самі розпались, бо поржавіли просякнуті кров, потом і сльозами багатьох поколінь наших людей, отже події складаються так, що говорити на нашому святі є дуже складно, а ще більше відповідально.

Перш за все я хотів би повторити їх думку, що насправду ні один народ в світі не створив такого культу своєму поетові, як це зробили ми — українці. Шевченко був оточений всеукраїнською любов'ю ще за життя. Його "Кобзар", що вийшов першим виданням в 1840 р. Україна сприйняла, як дар Божий. "Кобзар" розбудив духа прибитого тяжкою кріпацькою неволею українського селянина. Він заставив іншими очима глянути на своє минуле, сучасне і майбутнє українського інтелігента, якому так багато російська окупаційна адміністрація забороняла друкувати українські книжки, забороняла мову, на нівець зводила культуру, заперечувала історичну долю. Чи ж добре є, що наш народ створив культ? Культ — це є святиня. Одна справа, коли культ створюють деспотові і створюють штучно під примусом і скріплюють кров'ю невинних мучеників і зовсім інша річ коли культ виникає спонтанно, зрощений на всенародній любові. Коли серце як поодинокі людини, а так і цілого народу сповнюється святинею, з нього зникає зло, бо святість і гріх не можуть жити разом, як в одному серці не може перебувати одночасно Святий Дух і злий дух. А що культ Шевченка зародився спонтанно і з любові, ким про те залишили свідчення ще сучасники Шевченкові, найближчі до нього люди. Ще в Кирило-Мефодіївському Братстві (а в ньому згуртувалася молодь — як каже про них Куліш — високої духовної чистоти). Так отже та молодь сприйняла Шевченка, як небесний світильник.

Микола Костомаров пізніше писав: "Я бачив, що Шевченкова муза роздирала завісу народного життя. І страшно, і солодко, і боляче й уповаючи було заглядати сюди!.. Тарасова муза розкривала якийсь підземний заклет, вже кілька віків запертий багатьма замками, запечатаний многими печатями. Шевченко зробив з нас людей, що

ненавиділи москалів і всіх тих, що буди винні в бідуванні нашої рідної України" (кінець цитати).

140 років тому над могилою великого сина України промовляв Пантелемон Куліш, той неповздержливий і самозакоханий Куліш, про якого одностайної думки в літературознавців ще досі не склалося. Він сказав: "Немає в нас ні одного достойного проректи рідне українське слово над домовиною Шевченка: уся сила і вся краса нашої мови тільки йому одному відкрилась". Закінчуючи свою промову, він сказав: Будеш лежати, Тарасе, на рідній Україні, на узбережжі славного Дніпра, ти ж бо його ім'я з своїм ім'ям навіки з'єднав... Ще ж ти нам залишив один заповіт, Тарас. Ти говорив свій непорочний музи:

Ми не лукавили з тобою,
Ми просто йшли, у нас нема
Зерна неправди за собою ...

"Великий і святий заповіт! Будь же, Тарасе, певен, що ми його соблюдемо і ніколи не звернемо з дороги, що ти нам проложив єси".(кінець цитати)

Інший промовець Хорошевський сказав тоді:

"О, коли б твоя смерть. Тарасе, стала початком життя нового, то був би це твій найпрекрасніший вінок і найвеличніший пам'ятник".

Наведені уривки промов свідчать про те, як українці оцінювали Т.Шевченка сто сорок літ тому, і ці слова є поясненням того факту, що український поет і досі втішається нечуваною, майже релігійною пошаною свого народу.

Це розуміли всі окупанти України. Вони могли собі дозволяти замовчувати творчість Тарасового приятеля Панька Куліша, називали його "буржуазним націоналістом" та "зрадником українського народу", але не могли замовчувати Шевченка, творчість якого "стала початком життя нового в історії української нації. (Але про це згодом).

Кого прийшли ми пом'янути? Перед ким схиляються наші чола? Кому поклоняються наші душі. Хто для нас Шевченко? Коли хтось скаже, що прийшли ми пом'янути найбільшого українського поета, то не буде правди, але це ціла правда. Бо Шевченко для нас щось більше, як найгеніальніший поет. Шевченко — це співець — чародій, це маг — віщун. Як колишній грецький співець Орфей, що своїм зачаровуючим співом творив світи і володів над ними.

Шевченко — це герой, як колишній грецький Прометей; герой, що мечем свого слова і щитом свого серця виборював волю і право українській людині. Шевченко — це мученик — неофіт української правди, що як головна постать поеми "Неофіти" Алпід приніс українській правді в жертву своє життя, себе самого. І ому, що всі народи, усіх віків віддавали честь магам — віщунам, борцям — героям і праведникам — мученикам, — в поті чола похиляються перед Шевченком як перед нашим Орфеєм, нашим Прометеем і нашим Неофітом — Липідом.

Шевченко показав нам красу нашого краю, наших степів, наших гір, рік, моря, духовну красу і моральну чистоту селянського побуту.

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата
А матері вечерять ждуть
Сім'я вечере коло хати,
Вечірня зіронька встає
Дочка вечерець подає
А мати хоче научати,
Так, соловейко не дає
Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх
Сама заснула коло них
Затихло все тільки дівчата
Та соловейко не затих.

Таке життя простої людини, яка народилася на цій землі, під цим небом, нікого з цієї землі не витіснили, нікого в Сибір на загибель не вивезли, нікому кривди не зробили, ніколи нічийої межі не перекручували, ні під Варшаву, ні під Москву не ходила, витворила могутню хліборобську культуру, яку пізніше відкриє.

Вікентій Хвойка і назва трипільського і початок якої відсутній до 4000 літ перед Христом, а Іван Кузич-Березовський відсуває на 25000 літ після закінчення обледеніння нашої землі... Та оте життя простої української родини, яке воно далеке від крові, від кривд, від умертвіння цілих областей нечуваним голодом. нечуваними жорстокостями...

Таку ідилію селянської родини я пережив і ніколи її забути не зможу.

В Шевченковому "Кобзарі" майже не залишилось текстів не покладених на ноти. Кожен український композитор намагався і свою лепту внести в пісенну Шевченкіану. Ніхто їх до цього не заставляв, як заставляли співати фальшиву славу кривавим деспотам большевицького терору і злочинній комуністичній партії.

Ви, знавці світових літератур, чи можете привести приклад чогось подібного з тих літератур. Чи виспіваний так Міцкевич, чи Пушкін, чи Гете, чи Гейне?

Прометей — це був за грецькими переказами герой, що відважився переступити заборону богів, викрасти і передати людям вогонь, якого до того люди не мали. Він знав яка кара чекає його за непослух богам, але він іде на ту жертву, бо бажання зробити добро для нього сильніше за страх.

За горами гори, кригою окуті
засіяні горем, кровію політі.
Споконвіку Прометея
Там орел карає,
Щодень Божий довбе ребра
Й серце розбиває

Розбиває та не вип'є
Живущої крові, —
Воно знову оживає
І сміється знову.
Не вмирає душа наша
Не вмирає воля
І неситий не виоре
На дні моря поле
Не скує душі живої
І слова живого
Не понесе слави Бога
Великого Бога.

Геройське в Шевченка — Прометея проявляється постійно вже в Шевченка — Кобзаря. Мало не кожна сторінка Кобзаря містить хвалу козацької слави, похвалу героїзму, безстрашності в змаганні за народну Правду.

Геройство Прометея зроджує мучеництво, що його разючий образ дає поет в "Неофітах", змальовуючи своїм словом первісних християн, Шевченко постійно має на думці український народ і самого себе на хресті: Шевченко вертається до матері Алкіда.

Стремглав повісили святого
Того апостола Петра,
А неофітів в Сіракузи
В підземній страшній узи
В кайданах одвели. І сих,
Твій син Алхід, твоя дитина,
Твоя єдина родина,
Любов єдина твоя,
Гниє в неволі, у кайданах.
А ти, прескорбная, не знаєш,
Де твій тікає пропадає!
Ідеш шукать його в Сибір,
Чи тее ... в Скіфію. І ти ...
І ти одна ти? Божа Мати,
І заступи нас і укрий!
Нема сімї, немає хати,
Немає батька, ні сестри,
Щоб незаплакані ходили,
Не катувалися в тюрмі
Або в далекій стороні...

Чи довго так діялось і в нас, коли матері вистоювали годинами під воротами тюрем, щоби передати передачу. Мучеництво Шевченка почалося далеко перед його засудом і

засланням. Воно було головною нашою присумної пісні цілого життя. Воно почалося відразу, коли Шевченко став сиротою.

І золотої, і дорогої
Мені, щоб знали ви, не жаль
Моєї долі молодой.
А іноді така печаль
Оступить душу, — аж заплачу
А ще до того, як побачу
Малого хлопчика в селі:
Мов одірвалось од
Одне однісіньке під тином
Сидить собі в старій ряднині
Мені здається, що це я
Що це та молодість моя
Мені здається, що ніколи
Воно не бачитиме волі
Святої воленьки!
Знаходячись в царській тюрмі Шевченко молиться:
Дай дожити подивитись,
О, Боже мій милий,
На лани тії зелені
І тії могили
А не даси, то донеси
На мою країну
Мої сльози: бо я, Боже,
Я за неї згину.

Не місце тут нам зупинятись над стражденною біографією Шевченка, лише нагадаємо, що прожив поет 47 літ з них 24 роки був кріпаком, 10 років на засланні, три і пів року під постійним доглядом поліції і тільки 9 місяців жив як вільна людина!

Він мав повне право сказати до всіх нас: "Молись! Молися сину, за Україну його замучили колись".

Ті кілька штрихів, що накреслили ми в попередніх думках це є основними не тільки з огляду на нашу сьогоднішню тему, не є вони основними і стосовно думки, яку висказали про нього його друзі Кирило-Мефодіївці висловлюючись про Шевченка, як про світильник посланий Україні небом.

На землі шляхів, коли Ізраїль сховався на маківці, коли забував про основну заповідь нести ідею єдиного божества, забуваючи, що він, саме він! призначений, як знаряддя Проведіння по спасенню людства від загибелі, на яку прирекли себе перші люди, забуває Єдиного Правдивого Бога і склоняється до почитання неправдивих босів — цьому народові небо посилало пророків. Завданням пророків не було, як звичайно думають, прорікати майбутнє, як Нострадамус, чи наш Глоба. Основним завданням

пророків було Єхамекцій народ, вказати його помилки, вказати правдивий шлях, йдучи по якому народ Ізраїлю виконає своє призначення. Пророки посилались Ізраїлеві в найгарніші хвилини його історії.

Початок XIX століття для України якраз характеризувався саме таким історичним періодом. Пригнічений самодержавством, кріпацтвом, намаганням Московії цілковито знищити український народ як окремий етнос — Петро I перейменовує Московію на Росію. Таким чином нашу назву Русь було нам пограбовано. нашу історію нам вкрали, нашу столицю, наш святий Київ, почали вважати "матір'ю городів руських". Не матір'ю колишньої Русі, а матір'ю нового утворення, що почалося з Суздаля, а потім невеликого села Москви, що заховалася глибоко в болотах на території фінського племені і якраз в мові того народу, як болотянисте місце мало назву Москва — болото. Нам відмовлено в праві на існування. Видумали гарну казочку про трьох братніх народів в тій колисці якимсь незрозумілим правом народ московський, в жилах якого так мало слов'янської крові, назвали старшим, а той старший брат, як та зозуля і досі робить братіків і одноосібно заволоділи цим гніздом.

До московитів в Україні панували інші брати, з заходу, поляки. Ще раз можемо дивуватись як добре Шевченко розумівся в історичних ситуаціях, як добре він опанував потрібними знаннями за той скупий час, який виділила йому доля.

Прекрасно знаючи наші відносини з західними сусідами, і ставлячи перед собою вічні запитання, на які